

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
Editoare: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

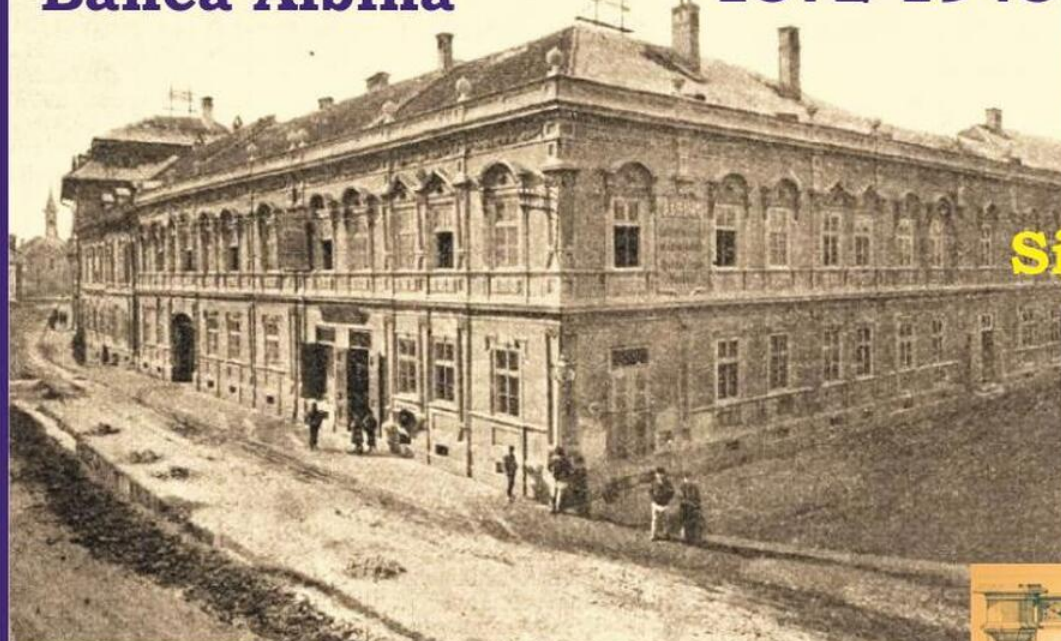
1

Banca Albina, prima dragoste a prof. univ. dr. Mihai D. Drecin! - în Sibiu, Prin Noi Înșine?¹

Marius HALMAGHI

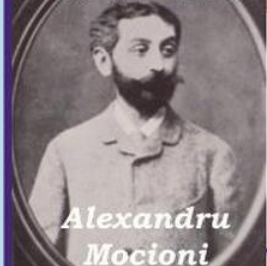
Banca Albina

1872-1948

Sibiu

1841 - 1909

Alexandru
Mocioni

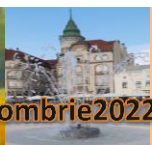
1833 - 1885
Visarion Roman

150 de ani de la înființare

Marti, 28 iunie, la Universitatea "Lucian Blaga" s-a organizat Sesiunea Științifică Națională «150 de ani de la înființarea Băncii Albina din Sibiu (1872-2022)», în organizarea Școlilor Doctorale de Istorie și a Departamentelor de Istorie din Universitățile din Oradea și Sibiu, respectiv a Academiei Oamenilor de Știință din România, Asociației Române de Istorie Bancară Oradea și Centrului de Studii Interdisciplinare Oradea-Chișinău. Sesiunea - moderată de lector univ. dr. Radu Racovițan, șeful Departamentului de Istorie Sibiu și prof. univ. dr. Mihai D. Drecin - a fost deschisă de rectorul Univ. "Lucian Blaga" Sibiu, prof. univ. dr. habil Sorin Radu, în cuvântarea domniei sale subliniind sprijinul total pentru cercetările istorice de interes local, regional și național, inclusiv în editarea și apariția unui volum dedicat comunicărilor susținute în această sesiune.

¹ Articol apărut în *Tribuna* din 30.06 2022. Ne alăturăm urărilor autorului acestui articol dedicat distinsului nostru *Cavaler de Clio*, și la omagierea a 78 de ani de viață!

Mesajul rectorului Universității din Oradea, prof. univ.dr. ing. habil. Constantin Bungău, a fost prezentat de prof. univ. emerit dr. Mihai Drecin, care a continuat cu o temă foarte interesantă: „Monografii și sesiuni științifice dedicate Băncii Albina din Sibiu (1897-2022)”, printre puținele instituții care s-a bucurat de câteva lucrări monografice și studii, scrise de renumiți istorici și economiști din țară: Horia Petra Petrescu, Victor Slăvescu, Ioan Lupaș, etc.

O serie de teme de cercetare științifică au făcut obiectul sesiunii de comunicări: „Banca Albina-suportul financiar bancar al afirmării tinerei burghezii românești din Transilvania (1872-1914) ” - comunicare a prof.univ. dr. Emilian M. Dobrescu (care va fi prezentată în volum); „Aspecte privind politica cultural-socială și filantropică a băncilor românești din Transilvania în frunte cu Banca Albina (1872-1914)” - susținută de dr. Iosif Marin Balog, secretar al Institutului de Istorie Gheorghe Barițiu Cluj-Napoca; „Legăturile Băncii Albina cu lumea politică și de afaceri din Regatul României (1872-1920)” - prof.dr. Delia Cora; „Relațiile sașilor transilvăneni cu Banca Albina (1872-1918)” - conf.univ. dr. Vasile Ciobanu - Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu, Academia Română; „Ion I. Lapedatu - de la funcționarul bancar din Transilvania la Guvernator al Băncii Naționale a României (1905-1945)” - dr. Nadia Manea și dr. Brândușa Costache - Banca Națională a României, București; „Banca Albina din Sibiu în perioada interbelică (1919-1940) între relativa ascendență și reală redresare financiară” - prof. univ. emerit dr. Vasile Dobrescu - Universitatea de Medicină, Farmacie și Tehnologie George Emil Palade Târgu Mureș; „Filialele din Cluj și Târgu-Mureș ale Băncii Albina în economia României interbelice (1920-1940)” - prof. dr. Raluca Lenarth Cluj-Napoca; „Filialele din Banat ale Băncii Albina (1920-1948)”; „Înființarea Filialei din București a Băncii Albina în presa vremii (1920)” - doctorand în istorie Ioan Adrian Branga.

Simpla expunere a celor 12 teme de cercetare conturează sfera aniversării organizate cu ocazia celor 150 de ani de la înființarea Băncii Albina, prima instituție de credit pur românească din întreg spațiul geografic național.

Au ținut să fie prezenți istorici sibieni a căror activitate s-a împletit cu cercetarea destinului instituțiilor naționale românești: dr. Alexiu Tatu - director Arhivele Naționale Sibiu, prof. univ. dr. Elena Macavei,

dr. Vasile Crișan, dar și specialiști interesați de domeniul bancar. Sesiunea de la Sibiu, s-a organizat în continuarea celei din București (27 iunie), sub înaltul patronaj al Băncii Naționale și al acad. Mugur Isărescu, guvernatorul BNR, cel mai longeviv șef de bancă centrală din lume (32 de ani). Membru al Clubului de la Roma și al altor foruri bancare, Mugur Isărescu este autorul politicii monetare care a ajutat România să se redreseze, în lunga perioadă de tranziție de la economia centralizată la economia de piață, având o poziție activă în configurarea sistemului financiar bancar românesc contemporan.

Se cuvine a sublinia meritul prof. univ. dr. Mihai D. Drecin, faptul că în ultimele decenii s-au organizat o serie de activități și sesiuni științifice de aniversare a renumitei bănci sibiene. Într-o perioadă în care istoria și geografia sunt discipline ce se doresc limitate (ca număr de ore), existând chiar intenția de „unificare” a acestora, se cuvine a prezenta o constatare împărtășită de participanți: lipsa accesului tinerilor la istoria economică a României! Filozoful german Immanuel Kant afirma - în urmă cu peste două secole - că „**un popor fără cultură este un popor ușor de manipulat**”. Cu mult înainte de enunțarea doctrinei economice promovate de Partidul Național Liberal - **Prin Noi Însine!** - 1098 de acționari au semnat și supra semnat primul capital societar al „Albinei”, încă din 1871.

La aniversarea a 50 de ani de existență a băncii, **Revista Economică** (Cluj, 9 martie 1922) enumera «reprezentanții economiei noastre naționale, de pe acele vremuri: 60 comercianți, 52 industriași, 41 адвоаți, 38 învățători, 140 preoți și alte fețe bisericești, 224 agricultori, 178 notari comunali, juși și diferiți funcționari de stat și 365 diverși profesioniști liberi, ingineri, medici, privațieri și în fine o sumă frumoasă de comunități bisericești și fonduri, toți și toate, de la primul până la ultimul, Români adevărați și-oameni de bine, au clădit temelia Albinei ...». Toți aceștia au urmat îndemnul unui „modest dascăl, Visarion Roman, ... bărbat de o tenacitate extraordinară”. Atunci, autorul articolului, ec. **Vasile Vlaicu** făcea o constatare, care este și în prezent actuală: «Astăzi nici nu e nevoie de degetele de la amândouă mâinile, pentru ca să numărăm numărul minimal de acționari capabili să fondeze o societate pe acții cu capital societar mult mai mare. Dar, astăzi persoane, cari formează o societate anonimă, nici nu se mulțimesc cu una singură, ci aceleași persoane constituie alte două, trei și mai multe societăți anonime».

Despre rolul băncii sibiene Albina - pe multiple planuri, inclusiv cultural și filantropic - s-a scris și se va scrie. În 1948, banca Albina a fost naționalizată, atunci consemnându-se sfârșitul sistemului bancar privat românesc. La 31 ianuarie 1948 - la începutul anului al 50-lea de existență - dispărea **Revista Economică**, odată cu stingerea din viață a directorului societății de asigurare **Prima Ardeleană Sibiu, Vasile Vlaicu**. În necrologul său, am redescoperit bogata activitate economică, publicistică și editorială, Vasile Vlaicu fiind stenograful marii Adunări Naționale - 1 Decembrie 1918 Alba Iulia -, dar și un versificator renumit.

Pentru tinerii cititori, prezentăm dedicația acestuia „**lui Pytagora**” (1944) cu titlul „**Matematica și poezia**”: „Puțini matematicieni poeți/ Pe lumea asta. Dacă vreți,/ Un lucru poate să se știe,/ **Că Matematica-i o poezie**”. Sibiul încă nu și-a redescoperit „albiștii”, mulți dintre cei care au pus bazele economiei românești pierzându-se în uitare. Concepte noi - „satul global” și „diplomația rețelelor” -, stau la baza globalizării financiare, proces definit de regula celor trei D: „dezintermediere”, „dereglementare” și „defragmentare”. Tinerii zilelor noastre ar trebui să se familiarizeze cu noțiuni de istorie economică, mitul pandemiei financiare având - ca principali responsabili de crize - tipuri noi de viruși: cei financiari!

Student fiind, am învățat istoria economică a profesorului, istoricului și premierului Radu Vasile (1942-2013), România având lucrări fundamentate în domeniu, acestea trebuind redescoperite și actualizate. Îi urăm sănătate energicului prof. univ. dr. Mihai D. Drecin (n. 1944, Arad), cu speranța continuării efortului de cercetare a trecutului bancar românesc, domnia sa declarând public că Banca Albina este prima sa dragoste!

Pe când vom audia teme de cercetare științifică (?): 1. Creșterea și decăderea băncii postdecembriste „**Albina**”; 2. Albina „**Carpaților**” și rolul finanțelor în salvarea planetei; 3. Localități înființate prin colonizare - cu sprijinul **Băncii Albina**; studiu de caz: satul **Albina - jud. Timiș**, fondat de cca. 100 de familii de sibieni din Sebeșu de Jos și comuna Sadu. Noi credem că și satul „**sibian**”, aflat la 9 km de capitala Banatului, poate contribui la reușita proiectului „**Timișoara - Capitală Culturală Europeană 2023**”!